

LAAGERDAJA TEATAJA

NR 3 | 18 SEPTEMBER 2025 | MADSA ERI

*Laagrite elu kõverpeeglis –
ehk laagrisuvi osaliste silme
läbi ning teistest arengutest*

NOORTELAAGRITE TULEVIK OTSUSTATAKSE ENDISELT KABINETIVAIKUSES

Kaur Kõtsi, ELKL juhatuse liige

16. aprillil 2025 pöördus Eesti Laagrikorraldajate Liit (ELKL) Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) poole kirjaga, milles rõhutati vajadust tugevdada koostööd laagrite arendamise ja rahastamise küsimustes. Liit tõi oma pöördumises välja, et laagrite rahastus ei ole aastaid suurenenud, kuigi nõuded ja elukallidus on tõusnud, mis seab ohtu laagrite kättesaadavuse paljudele peredele. ELKL rõhutas ka, et otsetoetuse säilitamine riigi poolt on hädavajalik, vältimaks riski, et raha ei jõua sihipäraselt laagriteni, kui see anda kohalike omavalitsuste tulubaasi.

[Eesti Rahvusringhäälingu raadiouudistes](#) kinnitas HTM juba aprillis, et noortelaagrite toetuse andmist kohalike omavalitsuste tulubaasi alates 2027. aastast enam ei kaaluta ning senine toetuskorraldus jääb alles. Sama sõnum kordus ministeeriumi ametlikus vastuses 14. mail 2025, kus lisaks öeldi, et ministeerium valmistab ette uut noortevaldkonna seadust, mille üheks eesmärgiks on noortelaagreid puudutavate regulatsioonide kaasajastamine. HTM teatas, et ministeeriumi noorte- ja andepoliitika osakonna esindaja võtab ELKL-iga lähikuudel ühendust, et arutada kirjas tõstatatud teemasid ja kokku leppida kohtumine.

Tänapäevaks on sellest lubadusest möödunud ligi neli kuud, kuid ELKL-i sõnul pole ministeerium liiduga ühendust võtnud ega kohtumist kokku leppinud. Samal ajal on noortevaldkonna seaduse väljatöötamine edasi liikunud ning osa laagreid puudutavaid regulatsioone juba muudetud, kuid seda ilma laagrite esindusühingut kaasamata.

ELKL juhatuse on korduvalt rõhutanud, et on valmis tegema konstruktiivset koostööd, et tagada kvaliteetsete ja kättesaadavate laagriteenuste jätkusuutlikkus kõigile Eesti noortele, kuid ootab ministeeriumilt konkreetseid samme lubatud dialoogi suunas.

Lihtsustatud nõuded

Jõustusi uued nõuded
noorte püsilaagri
elukeskkonnale (lk 2)

Noppeid laagrisuvest

Laagrite poolt
toimetusele saadetud
lood (lk 3-5)

Palju õnne Taevaskoja!

Täpsemalt (lk 4-5)

HARNO rubriik (lk 6)

LIHTSUSTATUD LAAGRINÕUDED TULID TURVALISUSE ARVELT

Kaur Kõtsi, ELKL juhatuse liige

10. juulil 2025 edastas Sotsiaalministeerium Eesti Laagrikorraldajate Liidule (ELKL) kooskõlastamiseks Vabariigi Valitsuse määruse „Nõuded noorte püsilaagri elukeskkonnale“ eelnõu. Tegemist oli esimese korraga, kus laagrite esindusühing kutsuti ametlikult kaasa rääkima laagreid puudutava regulatsiooni kujundamisse. Eelnõu eesmärgiks oli seniste nõuete lihtsustamine, kuid samal ajal lisati ka uusi kohustusi, näiteks esmaabivahendite kättesaadavus ja „vilus“ viibimise võimaluse tagamine.

ELKL toetas muudatusi, kuid tegi omalt poolt täiendava ettepaneku: lisada määrusesse selge nõue kasvatajate ja laste arvu kohta. Liit pakkus, et laagris peaks iga 15 alla 18-aastase noore kohta olema vähemalt üks kasvataja, erivajadustega noorte puhul aga üks kasvataja 10 noore kohta. ELKL rõhutas, et sarnane regulatsioon kehtis aastatel 1999–2012 ja on praktikas osutunud oluliseks noorte turvalisuse tagamisel. Sama sisulise ettepaneku esitas Sotsiaalministeeriumile ka Haridus- ja Teadusministeerium oma kooskõlastuses 4. augustil.

Kuigi ELKL saatis 31. juulil oma kooskõlastuse ja põhjendatud ettepaneku, ei saanud liit ministeeriumilt tagasisidet. Vastust edasise menetluse ja tähtaegade kohta ei tulnud, liidu kooskõlastust ei lisatud ka eelnõude infosüsteemi. Selle asemel saatis Sotsiaalministeerium määruse eelnõu 11. augustil Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks, kus see samal päeval ka heaks kiideti.

Hiljem eelnõude infosüsteemi lisatud kooskõlastustabelis põhjendas ministeerium ELKL-i ettepaneku tagasilükkamist: juhendajate suhtarv ei olevat osa laagri „füüsilisest elukeskkonnast“, vaid pigem teenuse osa, mis kuuluvat reguleerimisele mõne teise määruse kaudu.

ELKL sellega ei nõustunud, tuues välja, et sama määrus sisaldas siiski ka nõudeid täiskasvanute arvu kohta laste ujuma viimisel. Lõplikus määruses see nõue kadus, ilma et seletuskirjas oleks vastavat muudatust põhjendatud.

Eesti Laagrikorraldajate Liidu hinnangul on tegemist järjekordse näitega, kus riik ei arvesta piisavalt noorte vajadustega ega kaasa ka laagrite esindusühingut sisuliselt otsustusprotsessi. „Hea uudis on küll see, et osa nõudeid muutus lihtsamaks, kuid paraku juhtus see laste turvalisuse arvelt,“ märkis liit. Määrus jõustus 1. septembril 2025.

LAAGRITE TURVALISUS

Kaur Kõtsi, ELKL juhatuse liige

Eesti laagrite turvalisus on põhjalikult reguleeritud just noorte- ja projektlaagrite puhul, mille vahetus kestab vähemalt kuus ööpäeva. Seal kehtivad konkreetsed nõuded nii töötajate kvalifikatsioonile kui ka laagri keskkonnale. Laagrite tegevust kontrollivad Haridus- ja Teadusministeerium ning kohalikud omavalitsused ja HARNO toetab üksnes tegevusloaga laagreid. Alla kuue ööpäevased laagrid praegu nende nõuete alla ei kuulu, mistõttu on väga oluline, et lapsevanem kontrolliks teenuse pakkuja tausta!

Laagrite turvalisusest loe täpsemalt Eesti Noorsootöötajate Kogu blogipostitusest: [“Et suvine laagrielamus oleks turvaline.”](#)

IZUM LAAGER 2025

Mihhail Solovjov, IZUM õppekeskuse partner, ELKL juhatuse liige

Foto: IZUM laager

IZUM laager korraldas sel suvel koostöös Tallinna linnaga südamliku laagri vahetuse Tuksis, pakkudes Odessa noortele võimalust kogeda Eesti suve, loodust ja sooja vastuvõttu. Lisaks klassikalistele laagritegevustele, mis eristuvad Ukraina laagritraditsioonidest, võlusid noori põnevad ekskursioonid Haapsalus ja Tallinna vanalinnas. Laagri kõrghetk oli kohtumine Ukraina suursaadikuga ning pealinna haridusameti esindajatega, mis rõhutas Eesti ja Ukraina sügavat sõprust. **„Vanalinn oli nagu muinasjutt! See ilu jääb minu silmadesse igaveseks! Ja mis on eriti tähtis – Eestis tunnen tõelist tuge iga inimese poolt,“** jagas 16-aastane Oleksandra.

IZUM laagri meeskond, kes võõrustab Ukraina lapsi juba kuendat korda, koges südantsoojendavat rõõmu, nähes noorte avanemist, uute sõprussuhete loomist ja rõõmu lihtsatest hetkedest. Laager pakkus loovaid töötubasid ja meeskonnamänge, mis tõid noorte silmadesse sära. See kogemus näitas, kuidas ühine pingutus ja toetus Ukrainale loovad turvalise keskkonna, mis kingib noortele toredaid mälestusi, siirast lootust ja ehedaid lapsepõlve emotsioone. Ja see kindlasti inspireerib meid jätkama sama innustusega ja otsima erinevaid võimalusi taoliste vahetuste jätkamiseks.

SIRTSUCAMPI MATKASUVI

Johannes Peetsalu, MTÜ Sirtsucamp kasvataja

Nagu teada, on Sirtsucamp matkalaager, kus õpitakse matkatarkusi ja korraldatakse rattamatku nii laagriplatsi lähiehitistest kui ka kaugemates Eesti nurkades. Ka sel suvel kogunes laagriperel muljetavaldav arv matkakilomeetreid.

Kokku toimus Sirtsucampis neli laagri vahetust. I vahetuse lapsed, kõige pisemad laagrilised, sõitsid ratastel 40 kilomeetrit. II vahetuse matk oli 80 kilomeetri pikkune ning III vahetuses sõideti kahe päevaga juba 125 kilomeetrit. IV vahetuse noored võtsid aga ette tõelise väljakutse – rattamatk Saue vallast Vormsile ja tagasi, kokku lausa 310 kilomeetrit! **Kui lisada matkadel läbitud kilomeetritele lühemad rattasõidud laagris kohapeal, käigud ujuma ja käsitöökotta, saab kokku lausa 600 kilomeetrit.** Iga vahetus tõi kaasa nii pingutust kui ka rõõmu, väikseid ja suuremaid võite ning kindlasti palju uusi sõpru. Kõige olulisem polnudki matkal läbitud kilomeetrite arv, vaid see, et igaüks sai kogeda ühist retke, üksteise toetamist ja eneseületust. **Sirtsucampi suvi tõestas taas, et kui hoog sisse saada, võib jalgratastel jõuda väga kaugele, nii kilomeetrites kui ka elamustes.**

Foto: Sirtsucamp

PARIM ESKURSOON VÕIB OLLA KOHALIK KÜLAPOOD

Ragne Kärner-Neevits, Kaspri Talu perenaine

Kaspri Talu lastelaagris juhtus sel suvel mitmeid toredaid lugusid, mis näitavad, kuidas lapsed oskavad väärtustada nii lihtsaid asju, kui ka ootamatuid kogemusi.

Ühel päeval korjasin kasvuhoonest värskaid, väikeseid ja punaseid tomateid, et lastel oleks midagi tervislikku põske pista. Kui jagama hakkasin, teatas üks poiss, et talle küll tomatid väga maitsevad, aga kuna need ei ole Rimist ostetud karbi sees, siis tema neid süüa ei saa. See pani mõtlema, kui erinevalt lapsed toiduga suhestuvad ja kui oluline on pakkuda neile ka vahetut kokkupuudet päris toidu ja selle päritoluga.

Teine lugu tuli ühest laagri väljasõidust. Tavaliselt valivad lapsed reedeti, kuhu sõita. Oleme käinud nii Ülenurme Põllumajandusmuuseumis, Andre Farmis, Malmi talu minizoo, Lennundusmuuseumis, Brettii juustutehases, kui ka Piusa koobastes. Sel korral otsustas aga seltskond linnalapsi teha hoopis rattamatka Kuuste külapoodi.

Sellest kujunes tõeline seiklus. Lapsed imestasid väikese külapoe tagasihoidliku valiku üle. Kõigile ei jagunud sama jäätist, tuli arvestada hinna, maitse ja suuruse erinevustega ning pidada omavahel arutelusid. Õpiti nii teistega arvestamist, kui ka ratastega kolonnis sõitmist ja meeskonnatööd. Tagasisõit pakkus veelgi rohkem rõõmu – mäest alla kihutamine pani kõrvus tuule vuhisema ja tuli ette ka rataste vedamist üle raudtee manööverduskoha.

Üks Tallinna poiss võttis kogemuse kokku nii: „**See oli parim matk – nagu vanaema poeskäik kunagi ammu-vanasti.**“

Tagasisidest selguski, et laste arvates oli kogu laagri parim väljasõit just Kuuste poe rattamatk – ehe tõestus, et vahva kogemus ei pea alati olema suur ega kallis, vaid võib peituda kõige lihtsamastes igapäevastes asjades.

Foto: Kaspri Talu

TAEVASKOJA NOORTELAAGER TÄHISTAS 30. JUUBELIT

Theresa Press, Taevaskoja Noortelaagri juhataja

Taevaskoja Noortelaager tähistas sel suvel oma 30. juubelit ning tähistamiseks korraldati mitmeid erilisi tegevusi, mis pakkusid noortele uusi kogemusi ja meenutasid laagri pikka ajalugu.

Juubelinädalal peeti näiteks **Retro stiilipeod** ning mängiti 1990ndatel populaarseid, kuid tänaseks unustuse hõlma vajunud mängu. Kõik laagrilised said kingituseks juubeli logoga nokamütsi ning anti välja erilisi tänukirju ja diplomeid.

Laagri sünnipäeva puhul sündis ka täiesti uus looming: **Taevaskoja Noortelaagri laul**, mille sõnad kirjutas üks laagriline juba 2020. aastal ja millele loodi nüüd tehisintellekti abil muusika. Lisaks valmis laagritants, mille autoriks oli kasvataja Anastasia Kodranina.

Foto: Taevaskoja Noortelaager

Noortel oli võimalus osaleda ka sisukas arutelus. Vanemate laagriliste seas toimus poliitika-teemaline debatt „Noored valima! Kas lähed?“, kus räägiti tasuta koolilõunast, kaitseväekohustusest kõigile, valimistel osalemisest ja sellest, kuivõrd arvestatakse ühiskonnas noorte arvamusega.

Juubeliaasta tõi laagriellu veel ühe uue tegevuse – **EKA tudeng viis oma lõputöö raames läbi pesakasti valmistamise töötoa**. Töötuba õnnestus suurepäraselt ning loodetakse, et juhend lisandub tulevikus ka tööõpetuse töövihikutesse.

Kõrvale ei jäänud ka laagri traditsioonilised seiklused ja matkad, mis on Taevaskoja Noortelaagri lahutamatu osa juba kolm aastakümnet.

RAAMATU AASTA PIRUETI LAAGRITES

Catrin Ott, Võimlemisklubi Piruett tegevjuht, ELKL juhatus liige

MTÜ Võimlemisklubi Piruett korraldab projektlaagreid juba üle kolmekümne aasta. Sel aastal korraldati 3 laagri vahetust – Madsa Spordibaasis, Kääriku Spordibaasis, Kohila koolis. Laagrite korraldamine on ajas muutunud. Üha enam tuleb põhjalikult lausa pisidetallideni laager läbi mõelda. Hoolikalt planeeritud laager aitab õnnestumisele kindlasti kaasa ja toob lapsed üha uuesti ja uuesti laagrisse.

2025. aastal aitas “Raamatu aasta” Pirueti laagrites osalenud lastel aega veeta “lugemise maailmas”. Tutvustati erinevaid raamatuid – muinasjuturaamatuid, ajalugu, retseptiraamatuid jne. Lapsed maalid endale tulevasele raamatule kaanepildi. Õhtuti lugesid suuremad lapsed väiksematele enne uinumist unejutte. Õhtused sündmused korraldati peateemat silmas pidades.

Lisaks laagri peateemale kutsub Piruett alati laagrisse inimesi, kes õpetavad lastele eluks vajalikke oskusi. Madsa laagrisse kutsusime sel aastal Päästeameti, mille tublid päästjad õpetasid lastele tule kustutamist kodustes tingimustes. Puutumata ei jäänud ka vetelpääste rõnga viskamise katsetamine.

Foto: Võimlemisklubi Piruett

Lapsed tõdesid, et televiisorist vaadates tundub see lihtsam!

Kas Sina tead, kus on Sul kodus tule kustutamise tekk ja suitsuandur?

Kas sa oled kunagi visanud päästerõngast ja teada saanud, et see ei olegi nii kerge.

Võimlemisklubi Piruett soovib teha koostööd asutustega, mis õpetavad eluks vajalikke oskusi praktikas! Pääste, politsei, kiirabi, Kaitseliit jne on selleks koostööks väga avatud!

HARNO rubriik

LAAGRID ARENDAVAD NOORTE
SUHTLEMISOSKUST NING FÜÜSILIST AKTIIVSUST

Foto: HARNO blogi

Laagrites osalemine mõjutab noori positiivselt – **nende suhtlemisoskus paraneb, nad saavad uusi sõpru, suureneb esinemisjulgus ja füüsiline aktiivsus ning oskus kaaslasega rohkem arvestada.** Laagri kodukord ning sisutihe programm, kuhu on põimitud palju meeskondlikke tegevusi õues, võimaldavad noortel saavutada rutiini, mis nende arengut igakülgset toetab.

Loe täpsemalt [Haridus- ja Noorteameti blogist](#).

Toimetuse veerg

SELLEST AASTAST ON LASTEGA TÖÖTAVATEL SPETSIALISTIDEL ERILINE HOOLSUSKOHUSTUS MÄRGATA JA TEATADA ABIVAJAVAST LAPSEST Sotsiaalkindlustusamet on loonud iseseisvalt läbitava tasuta e-kursuse, et spetsialist oskaks abivajavat last märgata: „[Abivajava lapse märkamine ja abistamine](#).”

Selleks, et saaksime ühiselt kõigile väljakutsetele vastu astuda kutsume Sind Eesti Laagrikorraldajate Liiduga liituma ja oma panust andma! [Liitumisavalduse saab esitada ELKL veebilehel](#).

Laagerdaja Teataja toimetust:

info@laagrikorraldajad.ee

<https://laagrikorraldajad.ee/>

SUVISED NOORTE- JA LASTELAAGRID

Kui palju noori sel suvel laagris käis ja kas eelistatakse pigem linna- või kaugemal asuvaid laagreid, selgitab Haridus- ja Noorteameti laagrite peaekspert Birgit Villum. Kuula järgi [Kuku pärastlõunast](#).

VILJANDI LINN AVAB FONDI LINNA LASTE JA NOORTE LAAGRITES OSALUTASU KATMISEKS

Viljandi linnavalitsus avas fondi laagrites osalemise toetamiseks Viljandi lastele. Sellel aastal oli toetusteks planeeritud 19 000 eurot ja ühe lapse ühe laagri osalustasu kaetakse kuni 50 euro ulatuses. Loe täpsemalt: [Sakalast](#).

